NOORD-BRABANDER.

Dicere verum
Quid vetat? Horatius.

NOMMER 96 'S BOSCH, DONDERDAG, 11 AUGUSTUS 1831.

Door den heer gouverneur dezer provincie is uitgevaardigd de volgende aanschrijving:

A. n. t. 's Hertogenbosch, den 10 augustus 1831.
Afdeeling van Politie.

De strijd tot verkrijging van billijke en duursame grondslagen voor eene scheiding van België, is aangevangen, en ons leger gaat op de baan der eer en overwinning moedig voort.

Onze dapperen hebben aanspraak op onze dankbaarheid, en de verminkten en gekwetsten onder hen, op eene menschlievende verzorging.

Reeds zijn er eenige gekwetsten in de hospitalen te *'s Hertogenbosch*, *Eindhoven* en *Breda* aangekomen; onze pligt schrijft [illegible] hun ontbreken.

[illegible] en Pruisen, die op de route [illegible] de noodige behoeften in gereedheid [illegible] en de gekwetsten daarin behoorlijk te kunnen ontvangen, en het is aan hen, dat de zorg wordt opgedragen, om die braven van het noodige voedsel te doen voorzien en hun alle hulp te doen bewijzen, die hunnen toestand vordert en die ons door pligt, dankbaarheid en menschlievendheid, worden voorgeschreven.

Aan al de besturen behoort het, om hunne ingezetenen op te wekken tot eene ijverige en krachtdadige medewerking, en zij behooren, vooral aan de vrouwen de gelegenheid te verschaffen, om door het geven van oud linnen, pluksel en verversehingen, het hare te kunnen bijbrengen, hetwelk alles door de zorg der plaatselijke autoriteiten zal kunnen opgezonden worden naar de plaatsen, alwaar de hospitalen gevestigd zijn.

Ik verlaat mij in deze met vertrouwen op den ijver en de vaderlandsliefde der plaatselijke besturen, en der ingezetenen van dit gewest, en ik acht het onnoodig om deswege verder iets voor te schrijven.

De Gouverneur der provincie Noord Braband,
A. J. L. VAN DEN BOGAERDE.

Aan de stedelijke en plaatselijke Besturen in Noord-Braband.

Polen.

VAN DE GRENZEN, 30 *Julij.*

Een gedeelte van den poolschen landstorm, in de bosschen van Slupca verspreid, heeft op Slupce terugkomende, eenige onregelmatigheden bij hen schoten gedaan, welke men op de grenzen gehoord had, maar welke geene vijandelijke betooning aankondigden. Intusschen had zich het gerucht verspreid, dat de kozakken te Slupce binnengetrokken waren: het is hedden bewezen, dat deze tijding voorbarig was. Men heeft te dezer plaats, welke door alle autoriteiten en zelfs door den burgemeester verlaten is, geene zekere berigten omtrent de positien des russischen legers. De bruggen over de Wartha zijn te Kolo en Konin afgebroken. (*Gaz. d'état de Prusse.*)

— De *Gazette de Posen* deelt de volgende proclamatie mede, welke door den maarschalk *Paskewitsch* aan de inwoners van het koningrijk Polen is uitgevaardigd.

»Na mijnen overtogt op den linker oever van de Weichsel noodig ik alle bewoners van het koningrijk Polen uit, om gerust in hunne woningen te blijven en zich onbeschroomd aan hunne werkzaamheden over te geven. Ik weet dat vele landlieden, door kwaadwilligen gedreven, de wapens tegen het wettig gouvernement hebben opgevat, te zammen hen bijgevolg om oogenblikkelijk de wapens neer te leggen en ten hunnent naar hunne bezigheden terug te keeren. Ik maak daarenboven bekend en doe te weten:

»1°. Dat alle boeren, die met de wapens in de hand zullen worden gevangen genomen, van hunne familie zullen worden afgescheiden.

»2°. Het eigendom en de veiligheid van hen die te huis zullen blijven, zullen geenszins in gevaar gebragt worden: alle voorraad voor de russische armée opgedaan, zal contant betaald werden: die van fourragie en hout zal betaald worden in bons, welke bij afkorting der belastingen zullen ontvangen worden.

»Om de rust te handhaven en regt te doen wedervaren, zal er in de door het russische leger bezette provincien een provisioneel gouvernement worden daargesteld, waarvan de generaal-majoor *Dombrowski* tot chef benoemd is. De inwoners zullen zich alone tot hem moeten wenden wegens alle zaken, en ten volle aan zijne uitspraken gehoorzamen.

»Ik hoop dat die maatregelen niet zonder uitwerking zullen blijven en dat de inwoners van het koningrijk Polen hunnen pligt zullen blijven vervullen.

»De kommandant en chef van het russische leger,
»*Paskewitsch Erivanski.*«

Engeland.

LONDEN, 5 *Augustus.*

Men heeft hier tijding van het hervatten der vijandelijkheden tusschen Holland en België.

In het huis der gemeenten heeft sir *R. Vivian*, tegen morgen, eene motie aangekondigd, om de officiële stukken, nopens het ophouden van de wapenschorsing tusschen België en Holland, aan het parlement te doen overleggen. Lord *Althorp* heeft verklaard, dat het gouvernement door eene depêche van den engelschen ambassadeur in 's Hage, sir *Charles Bagott*, berigt van het hervatten der vijandelijkheden en geene kennisgeving daaromtrent van wege de regering van Holland ontvangen had.

Van den 7.

Men verzekert, dat, zoodra hier de tijding aangekomen zal zijn dat het hollandsche leger in België binnengerukt is, er dadelijk ordens gezonden zijn aan sir *Eduard Codrington*, om met zijn eskader, zonder verwijl, naar Duins te komen, ten einde gereed te zijn om naar gelang van omstandigheden te handelen.

Koning *Leopold* heeft zich aan het hoofd der belgische troepen geplaatst en eene proclamatie uitgevaardigd, waarin hij verklaart, als Belg het land te zullen verdedigen, en op den moed der burgerwacht, der armée en der ingezetenen in het algemeen te steunen.

Men heeft hier berigt, dat de Koning der Belgen om hulp aan het fransch gouvernement gevraagd heeft, en dat terstond, na de aankomst van den koerier met dit verzoek, de ministers besloten hebben, om den generaal *Gerard* met 50,000 man naar België te zenden, ten einde Koning *Leopold* bij te staan.

Men verzekert, dat aan den generaal *Gerard* order gegeven is om zijne troepen geen oogenblik op belgisch grondgebied te laten, zoodra de Hollanders over hunne grenzen terug getrokken zouden zijn en zekerheid gegeven was voor het niet hervatten der vijandelijkheden.

Men zegt, dat de gezanten van Rusland en Pruissen, namens hunne Hoven, verzekerd hebben, dat den Koning van Holland geene hulp tegen België zou verleend worden; doch het zal te bezien staan, of de verklaring der Franschen ten voordeele van België geene verandering in dit besluit, zoo het al bestond, maken zal.

De stap door Frankrijk gedaan, zou, volgens verzekering van het avondblad de *Courrier*, de volle goedkeuring der conferentie wegdragen.

Vrijdag heeft de nederlandsche ambassadeur, de heer *Falck*, eene bijeenkomst met graaf *Grey* gehad.

In het huis der gemeenten heeft lord *Palmerston*, de minister van buitenlandsche zaken, verklaard, dat het gouvernement kennis droeg, dat Frankrijk op verzoek van den Koning der Belgen troepen heeft doen marcheren, doch ontweken te antwoorden op de vraag, die hem gedaan werd, of dit met toestemming van Engeland geschiedde; wel heeft hij gezegd, dat dit plaats had, ten einde de neutraliteit van België te bewaren. Sir *Robert Vivian*, die eene motie over de zaken van Holland en België doen moest, heeft die uitgesteld op de verzekering van lord *Palmerston*, dat het gouvernement nog altijd pogingen in het werk stelde om den vrede te behouden en dat niets aantoonde, dat het daarin niet slagen zal.

Tusschen sir *Robert Peel* en lord *Palmerston* is een verschil ontstaan over het schenden van den wapenstilstand door Holland, zoo als dit door de ministers werd genoemd. Sir *Robert* was van gevoelen, dat de Koning der Nederlanden ontegenzeggelijk het regt had eenen wapenstilstand te doen eindigen, mits dien opzeggende, en lord *Palmerston* hield staande, dat het engelsch gouvernement tot op het oogenblik geene kennis droeg van het eindigen van dien wapenstilstand.

Aan lord *Palmerston* is gevraagd, of het escader van sir *E. Codrington* niet naar de Schelde bestemd was; doch hieromtrent heeft hij geweigerd zich te verklaren.

Gisteren, zaturdag avond ten twee ure, zijn, nadat de leden der conferentie tot laat in den nacht vergaderd geweest waren, depêches aan den Koning van Holland gezonden, inhoudende een laatst en dringend verzoog tegen het vernieuwen der vijandelijkheden.

Gisteren avond ten tien ure hebben de ministers nog eenen kabinetsraad gehouden.

Frankrijk.

PARIJS, *Augustus.*

Gisteren morgen, ten 9 ure, heeft de heer *le Hon*, minister plenipotentiaris van België, de eer gehad van bij den Koning ontvangen te worden.

Ten half elf ure heeft de Koning den raad der ministers gepresideerd; zij waren alle tegenwoordig. De raad is om twaalf uren geëindigd. Bijna alle ministers zijn naar het paleis van Z. M. terug gekeerd.

De heer *le Hon* is ten één ure andermaal naar Z. M. gegaan.

Z. M. heeft den graaf *de Celles* in een bijzonder gehoor toegelaten. De heer *le Hon* is voor eene derde maal naar den Koning gegaan. Ten drie ure is de heer prefect van politie door Z. M. ontvangen. De maarschalk *Gerard* is tweemaal naar den Koning gegaan.

— Men leest in den *Moniteur* het volgende belangrijk artikel:

»De Koning van Holland heeft den wapenstilstand opgezegd en het hervatten der vijandelijkheden tegen de Belgen aangekondigd, tegen welken hij ten half één ure.

»Dezen ochtend ten vijf ure heeft de Koning eenen brief van den Koning der Belgen ontvangen, die van hem de hulp van een fransch leger vraagt.

»Daar de Koning de onafhankelijkheid en neutraliteit van het koningrijk van België erkend heeft, met overeenstemming van Engeland, Oostenrijk, Pruissen en Rusland, en daar de omstandigheden dringende zijn, zoo staat hij het verzoek van den Koning der Belgen toe, en zal de verbindtenissen doen eerbiedigen, die met gemeen overleg der groote Mogendheden aangegaan zijn.

»De maarschalk *Gerard* voert het bevel over de armée van het noorden, die oprukt tot hulp van België, welks neutraliteit en onafhankelijkheid moeten gehandhaafd worden.

»De vrede van Europa, verstoord door den Koning van Holland, zal bevestigd worden.

»Onder zoodanige omstandigheden blijft het ministerie in zijnen post, tot het antwoord der kamer op de aanspraak van de kroon afwachten.«

Een afschrift van bovenstaand officieel artikel is op last van den minister van financien op de Beurs publiek gemaakt.

Generale staf des legers van het Noorden.

De maarschalk *Gérard*, kommandant en chef.

De luitenant-generaal *Saint Cyr Nugues*, chef van den generalen staf;

De luitenant-generaal *Haxo*, kommandant der genie;

De luitenant-generaal *Nègre*, kommandant der artillerie;

De heer *de la Neuville*, intendant-generaal;

De heeren luitenant-generaals *Barrois*, *Teste*, *Hulot* en *Tiburce Sebastiani* kommanderen de vier afdeelingen infanterie.

De veldmaarschalken *Georges* en *Christiani* kommanderen de twee brigades der divisie *Tiburce Sebastiani*;

De luitenant-generaals *Dejean* en baron *Gérard* commanderen de twee divisien zware kavallerie.

Het kommando over de ligte kavallerie is toevertrouwd aan den veld-maarschalk *Lawoestine* en aan Z. K. H. den hertog van Orléans.

De hertog van Orléans kommandeert eene der brigades, zamengesteld uit het eerste regiment huzaren (huzaren van Chartres) en het eerste regement lanciers, waarvan Z. K. H. de hertog van Nemours kolonel is.

De aides-de-camp van den koninklijken prins, de generaals *Maubot* en *Bodinand*, vergezellen hem.

De algemeene verzamelplaats van den staf is te Maubenge.

— Volgens het *Journal des Débats*, is de maarschalk *Gerard* reeds naar het leger vertrokken; de hertogen van Orleans en de Nemours zijn hem gevolgd; binnen tweemaal vier en twintig uren moest het leger over de grenzen zijn.

Van den 6.

KAMER DER AFGEVAARDIGDEN.

De oorlog van Holland met Belgie is heden door de ministers zelve en inzonderheid door de heeren *Casimir Perier* en *Barthe* aan de afgevaardigden bekend gemaakt.

Men zegt, dat de maarschalk *Gerard*, aan het hoofd van 20,000 man, reeds heden op belgisch grondgebied gekomen is.

De jonge hertog van Orleans is van Parijs vertrokken, om zich bij den maarschalk *Gérard* te voegen.

De heer *Salverte* heeft op het bureau van den president het volgende voorstel, betreffende de kamer der pairs, nedergelegd:

De kamer der pairs wordt in eenen senaat veranderd.

De leden van den senaat worden voor den tijd huns levens benoemd.

De twee derde gedeelten zullen door de kies-collegien benoemd worden.

Het andere derde gedeelte door den Koning.

Men weept in de bureaux op dit voorstel tegen, dat het vertegenwoordigend gouvernement onmogelijk zou zijn, indien het getal leden van den senaat bepaald was, ingeval dat er botsing tusschen de meerderheid dier kamer en de meerderheid van de kamer der afgevaardigden mogt bestaan.

(*Gazette de France*)

België.

BRUSSEL, 4 *Augustus.*

De Koning is heden namiddag om een uur naar de armée vertrokken. Hij is vergezeld van den minister van binnenlandsche zaken, alsmede van den heer *Lebeau*, lid van den raad van ministers.

Vooraf heeft hij de volgende proclamatie gedaan:

Belgen! Toen ik bezit van den troon nam, waarop de nationale wil mij riep, wees ik, mij tot de vertegenwoordigers van België wendende, op

»Indien wij, ondanks alle opofferingen om den vrede te behouden, met oorlog bedreigd werden, zou ik niet aarzelen op »den moed van het belgische volk in te roepen, en ik hoop, »dat het zich geheel rondom denzelfs opperhoofd zal scharen, »ter verdediging van het land en de nationale onafhankelijk»heid.«

Deze woorden spreek ik thans tot het gansche volk.

Zonder voorafgaande verklaring, hebben de vijanden plotseling de vijandelijkheden hervat, zoo de verbindtenissen, uit de wapenschorsing voortspruitende, en de begunsteden, waarop de besnaafde volken zich houden, miskennende.

Zij hebben niet gestuit voor de hatelijkste verkrachting van het regt der volken, en door overrompeling hebben zij zich eenige kortstondige voordeelen willen verzekeren. Het zijn dezelfde menschen, welke gij in september hebt overwonnen; zij komen te midden der vreedzame bevolking, van verwoesting voorafgegaan.

Sterk door het besef hun ons regt, zullen wij deze onverwachte aanranding weerstaan; geweld met geweld te keer gaan.

Eenmaal hebt gij Holland overwonnen; gij hebt de omwenteling met de overwinning begonnen, gij zult ze met de overwinning voleindigen. Gij zult onze roemvolle herinneringen niet ontrouw wezen; uwe vijanden wachten u op de plaatsen, welke reeds eenmaal van hunne nederlaag getuigen waren.

Ieder uwer zal zijn pligt doen.

Belgen, ik zal België eene onafhankelijken.

Ik reken op de burgermagt, op de armee, op den moed en de trouw van allen.

Ik begeef mij op mijnen post.

Ik wacht er alle Belgen, wien het vaderland, de eer en de vrijheid lief zijn.

Brussel den 4 augustus 1831. LEOPOLD.

ANTWERPEN, 6 *augustus.*

De Koning heeft de stad gisteren ten 8 ure in den morgen verlaten, om zich naar desselfs hoofdkwartier te begeven, het welk, eenige uren van hier, op een meer voor de militaire operatien geschikt centraal punt gevestigd is.

Bij besluit van den 3 dezer, heeft de Koning den generaal *du Failly* tot chef van den staf des legers benoemd; de heer *d'Hane de Steenhuyze* is, *ad interim* met de portefeuille van oorlog belast. De generaals *Gobbet*, de kolonel *Poisse* en verscheiden officieren der genie zijn insgelijks naar het leger vertrokken. De generaal *Goblet* zeeuw het kommando der genie op zich; de kolonel *Liem* dat der artillerie, en de heer *Dumpierre* aanvaardt de functien van intendant-generaal des legers. De generaal *Cruckebeke* zal het kommando der gemobiliseerde burgerwachten op zich nemen.

— Behalve de zich reeds alhier bevindende troepen, zijn nog aangekomen het 5de en 7de regement, alsmede de jagers van *Chasteler*, en een gedeelte der brusselsche burgerwacht, zoodat de magt te Antwerpen en in de omstreken op nagenoeg 12,000 man begroot kan worden.

GENT, 4 *Augustus.*

De Hollanders hebben het fort St. *Maria* ingenomen. Calloo is door hen in brand geschoten.

Bij de gemeente Welde is een gevecht voorgevallen, waarin de Belgen stand hebben gehouden.

Er komt veel gewapende burgerwacht op de been, welke te Aalst verzameld wordt.

Een der kooplieden van deze stad is in hechtenis genomen, als beschuldigd van oproerige gesprekken gehouden te hebben.

Heden morgen vroeg is Maldeghem door de Hollanders aangetast, maar zij zijn afgeslagen geworden. (*Arnh. Cour.*)

MECHELEN, 4 *Augustus.*

De generaal *Tieken* heeft bericht gezonden, dat Tamhout in de magt der Hollanders is. De brigades van *Klumpp* en *Niellon* hebben intusschen eene voordeelige positie voor Lier ingenomen. Men draagt hier kennis van de gevoelens van den prins van Oranje dan de ingezetenen van België.

Er heeft werkelijk een gevecht bij Herdenen, twee uren van Maastricht, plaats gehad; maar hetzelve is van weinig belang geweest. De Hollanders, hebben met 1500 man infanterie en 300 kurassiers eenen uitval uit Maastricht gedaan.

Heden spreekt men van een gevecht naar den kant van Hasselt.

Nederlanden.

's HERTOGENBOSCH, 10 *Augustus*.

Den 5 en 6 dezer is de commissie van de tweede kamer der staten generaal belast met het opstellen van een adres aan den Koning over de, op den 6 dezer, door Zijne Excellentie den minister van buitenlandsche zaken gedane mededeelingen vergaderd geweest en heeft op den 7 een ontwerp van antwoord aan de kamer voorgedragen, hetwelk onmiddelijk in de afdeelingen is onderzocht en den volgenden morgen in beraadslaging is gebragt; de eerste kamer is den 8 dezer vergaderd geweest.

— Na ontvangst der tijding van den generaal *Chassé*, nopens [illegible] heeftelijk vernielen en vernagelen van een aantal stukken [illegible] zoo als de *Staats-Courant* van maandag jl. vermeldt, is een kabinetsraad gehouden, ten gevolge waarvan Zijne [illegible] naar den prins is vertrokken.

Aan den KONING.

Hoofdkwartier Gheel, 6 augustus 1831.

Ik heb de eer Uwe Majesteit te berigten, dat de armee heden eene voordeelige, en, uit een militair oogpunt beschouwd, gewigtige voorwaardsche beweging op de volgende wijze volvooid heeft.

De tweede divisie, onder het bevel van den hertog van Saxen-Weimar, verliet Gheel vroegtijdig, en dirigeerde haren marsch op Diest.

Eenige vijandelijke kavallerie was nog des morgens in die stad, maar bij het naderen der kolonne, die door een detachement lanciers vooraf gegaan werd, ontruimde zij die, en nam hare rigting naar de kanten van Hasselt. De tweede divisie heeft daarop Diest en de omstreken bezet, op den linker vleugel tot op het dorp Scheim; op den regter tot digt bij Halen.

De eerste divisie, onder het bevel van den luitenant-generaal baron *van Geen*, verliet Turnhout en bezette Gheel en Castelre.

De derde divisie, onder het bevel van den luitenant-generaal *Meyer*, verliet Moll, met het oogmerk om Beeringen en omstreken te bezetten. Op dezen aantogt ontmoette zij den vijand te Oosthain. Het dorp werd terstond door den generaal aangetast, en de vijand trok onmiddelijk op Quaad-Mechelen terug. In de nabijheid van Beeringen gekomen, vond de generaal den vijand aldaar weder, hij was vrij aanzienlijk sterk. De generaal liet terstond een aanval op hem doen door de vrijwillige jagers en het flank bataillon der dertiende afdeeling. De vijand nam spoedig naar alle zijden de vlugt, maar wij hebben daarbij het verlies te betreuren van den student *Beekman*. De generaal roemt in het bijzonder het gedrag van het geheele korps Leijdsche vrijwillige jagers.

Te Beeringen zelf heeft de generaal verscheiden krijgsgevangenen gemaakt, en zijn hoofdkwartier aldaar gevestigd.

Ik heb de eer een afschrift van het berigt van den generaal *Meyer* hierbij over te leggen.

Mijn hoofdkwartier is hier te Gheel gevestigd.

De geheele armee zal morgen, den 6 dezer, rustdag houden, en in de vroeger gemelde positien blijven.

De opperbevelhebber van het leger,
WILLEM, *prins van Oranje*.

Aan Z. K. H. den prins van Oranje.

Hoofdkwartier Beeringen, 5 augustus 1831.

Ik heb de eer ter kennisse van U. K. H. te brengen, dat ik heden middag ten drie ure ben aangekomen, na de escadrons husaren, met de rijdende artillerie en een bataillon infanterie te Beverloo te hebben achtergelaten. De escadrons dragonders zijn met een bataillon infanterie naar Paal gedetacheerd, alsmede twee bataillons infanterie naar Coursel. De overige korpsen met de batterij, hebben alhier post gevat op eene hoogte voor de stad; de korpsen jagers zijn alhier gebleven om de orde te handhaven.

De redenen, waarom de troepen zoo laat zijn gearriveerd, zijn de volgende:

Heden morgen bij het dorp Oostham aankomende, ontving ik berigt, dat zich de vijand nog aldaar bevond; ik zond hierop eene verkenning, uit de vrijwillige jagers en eenige husaren, welke al spoedig den vijand aantroffen, en met hem handgemeen raakten; doch dezelve retireerde dadelijk op Quaad-Mechelen. Het was niet mogelijk hem in te halen, dewijl de kavallerie, uit hoofde van de bosschen, niet in de gelegenheid was [illegible] te komen. Bij deze attaque is de student *Beekman* gesneuveld.

Vervolgens met de kolonne in de nabijheid van Beeringen gekomen zijnde, vonden wij er den vijand vrij aanzienlijk sterk, doch er was geene mogelijkheid, eene geregelde attaque met hem te beginnen. Onze troepen, zoo vrijwillige jagers als het flank-bataillon der dertiende afdeeling infanterie, vielen hem hevig aan, en joegen hem naar alle kanten op de vlugt. Bij deze gelegenheid is de student *Beekman* gesneuveld, en de student *Stollé* geblesseerd.

Zoo op het oogenblik ontvang ik de tijding, dat de vijand naar Diest retireerde, doch dat op dien weg zich nog verscheidene van hen in de bosschen ophielden, die vervolgd werden.

Ingevolge de depêche van U. K. H. in dato den 1 dezer, n° 1396, zal de divisie en de brigade kavallerie op morgen den 6 dezer, rustdag houden. Ik heb aan Z. Exe. den luitenant-generaal *Cort Heyligers* van mijne komst te Beeringen kennis gegeven.

De luitenant-generaal, kommanderende de 3de divisie infanterie.
(*Getekend*) MEYER.

Naschrift. De vrijwillige leijdsche jagers hebben zich bij deze gelegenheid bijzonder goed gedragen, vooral daar zij voor de eerste maal in het vuur waren. Een sergeant en vier man van den vijand zijn krijgsgevangen gemaakt.

TIJDINGEN UIT PORTUGAL.

Wij deelen hier de voorwaarden mede, waarop het portugesche gouvernement zijn aangenomen, zoo als dezelve bekend maakt:

«Daar het fransche gouvernement aan het gouvernement van Z. Z. G. M. de volgende eischen gedaan heeft, heeft Z. Z. G. M. de ongelukken, welke het gevolg zouden kunnen zijn van de gebeurtenissen, die op den 11 der loopende maand hebben plaats gehad, willende vermijden, bewilligd.

»1.° In het ontslag van den heer *Bonhomme* en in de vernietiging, bij eene speciale acte van het tegen hem gewezen en in zijn schandelijke gedeelte uitgevoerde vonnis, zonder ontzag voor de betuigingen des consuls van Z. A. C. M., die verklaard had, dat hij deze uitvoering als eene Frankrijk aangedane beleediging zou beschouwen;

»2.° In de afzetting der regters, die het vonnis hebben uitgesproken en in de officiële afkondiging der acte, die hetzelve zonde vernietigen;

»3.° In de schadeloosstelling van 20,000 fr. ten behoeve van den heer *Bonhomme*;

»4.° In het onmiddelijk ontslag van den heer *Sauvinet*, door eene buitengewone commissie veroordeeld tot eene tienjarige ballingschap in Afrika;

»5.° In eene schadeloosstelling van 6000 fr. ten behoeve van den heer *Gamby*; in eene van 3000 fr. ten behoeve van den heer *Dupont*, beide krachtens een vonnis, waarin niets tegen hen bewezen werd, uit Lissabon verdreven;

»6.° In eene schadeloosstelling van 6000 fr. ten behoeve van den heer *Dubois*, wegens de schade, die hem zijne onregtvaardige gevangenzetting in de gevangenissen van Lissabon heeft veroorzaakt;

»7.° In eene gewaarborgde schadeloosstelling ten behoeve van den heer *Valon*, voor de schaden, welke hem eene willekeurige gevangenzetting van 27 maanden heeft veroorzaakt, eene schade, welke hij op 20,000 fr. schat, en die intusschen, op eene bepaalde wijze, volgens een onderzoek, moet vastgesteld zijn;

»8.° In eene schadeloosstelling van 20,000 fr. ten behoeve der Franschen, welke, na het vertrek van den franschen consul, gebleven zijn, en welke in hunne personen en goederen schade zullen geleden hebben;

»9.° In de belofte om in het toekomende stiptelijk het voorregt in acht te nemen, uit kracht van een mandaat van den regter bewaarder der natien, die geenen bijzonderen regter behouden hebben;

»10.° In de afzetting van den intendant-generaal van politie;

»11.° In de vernietiging van alle vonnissen, gedurende de twee laatste jaren, wegens staatkundige misdaden, tegen Franschen uitgesproken.

»12.° In de betaling van 800,000 fr. aan het fransche gouvernement, tot schadeloosstelling voor de onkosten van eene expeditie, noodzakelijk gemaakt door de weigering van het portugesche gouvernement, om in de eerste verderingen van het fransche gouvernement te berusten;

»13.° In de bekendmaking in de *Gazette Officielle de Lisbonne* van de verderingen van Frankrijk en van dat het portugesche gouvernement daarin berust heeft;

»14.° In de betaling eener gewaarborgde schadeloosstelling, welke tusschen de twee gouvernementen zal geregeld worden, om den franschen handel te dekken voor den schade, dien hij, ten gevolge der zeerovers, brieven van schadeverhaling onder portugesche vlag, vermeerderingen van premien van maritime verzekeringen, of elke andere oorzaak, hoe-ook genaamd, moet geleden hebben.

»Op den eisch van het fransche gouvernement, heeft het mij behaagd de regters (*desembargador*) af te zetten, die de vonnis-

ten van veroordeeling tegen *Edmond Potencin Bonhomme* hebben uitgesproken (deze regters zijn zes in getal).

»De regter-kanselier van het huis van smeekschriften versta het alzoo en doe het ten uitvoer brengen.

»Op het paleis van Quéluz, den 14 julij 1831.

»*Eigenhandig door den Koning onderteekend.*«

Vervolgens kwamen nog vier besluiten in den vorm gelijk aan het voorgaande, insgelijks op den 14 genomen en insgelijks door D. *Miguel* geteekend. Het eerste vernietigt het vonnis tegen den heer *Bonhomme* gewezen; het tweede zet den intendant-generaal van policie af; het derde en vierde vernietigen de vonnissen, gedurende de twee laatste jaren gewezen tegen Franschen, wegens staatkundige misdaden, door de hooge regtbanken van Porto en Lissabon.

— De *Gazette* van den 16 deelt daarenboven het volgende stuk mede, door het ministerie van buitenlandsche zaken aan den minister van marine gezigt:

»Daar, volgens artikel 18 van het tractaat op den 14 dezer met den admiraal van het fransche eskader, dat in den Taag voor anker lag, aangegaan, bepaald is, dat de oorlogschepen de *Orestes* en de *Urania*, die door het fransche eskader zijn buit gemaakt en thans in de havens van Brest liggen, met al hun toebehooren zullen teruggegeven worden, heb ik de eer daarvan U Excell. kennis te geven, opdat gij dien ten gevolge de benoodigde bevelen gelievet te geven.«

Het tractaat heeft reeds een begin van uitvoering ontvangen, en een gedeelte der som, welke het portugeesche gouvernement moet betalen, is aan boord van het fransche eskader, waarvan de officieren vrij door de straten van Lissabon wandelen.

Intusschen zijn de troepen steeds, gelijk in de vorige dagen, onder de wapenen en het gouvernement zet deszelfs toebereidselen tot verdediging met eenen ijver voort, welke doet geloven, dat alle in discussie zijnde punten niet zijn geregeld. Men werkt dag en nacht aan de arsenaalen.

Van eenen anderen kant versterkt men het paleis van Quéluz door er nieuwe batterijen te maken, en don *Miguel*, die zich in dat paleis opgesloten houdt, heeft de schatten, welke zich te Alcantara en Ajuda bevonden, derwaarts doen brengen. Het garnizoen van Lissabon zal met twee regimenten vermeerderd worden.

Men wil, dat deze toebereidselen ten doel hebben om eene expeditie tegen Lissabon af te keeren, welke op het eiland Terceira wordt in gereedheid gebragt.

Dat de Belgen veel prijs stellen op het bekomen van Venlo, kan uit het volgende stuk blijken, hetwelk over eenigen tijd in een der zuidelijke dagbladen is geplaatst.

Het daarstellen van het Noorder-Kanaal, door *Napoleon* begonnen, doch welkers volvoering in het jaar 1810 bij de vereeniging van de landen aan beide de oevers van de Maas gelegen met Frankrijk, is gestaakt geworden, zoude eene gemakkelijke en voordeelige communicatie tusschen de rivieren de Schelde en de Maas daarstellen, welke van de nadeeligste gevolgen voor Holland en bijzonder voor Noord-Braband zoude wezen.

Het is dus van het meeste belang voor dit rijk, dat dat gedeelte van Limburg, hetwelk gelegen ligt om die communicatie te kunnen openen, bij het noordelijk gedeelte verblijve, en om onze lezers daarvan te overtuigen, hebben wij het niet ondoelmatig geoordeeld, hen met het volgend stuk bekend te maken.

HET NOORDER-KANAAL.

Men heeft in eene der zittingen van het congres gezien, dat de leden der regering en de notabelen van Venlo aan het congres eene petitie hebben ingediend betrekkelijk dat kanaal, waaromtrent wij sedert langen tijd de aandacht van het gouvernement en de regering hebben ingeroepen. De discussien en tegenwoordige vorderingen der diplomatie, die zich tot Maastricht en Venlo uitstrekken, geven aan dat belangrijk onderwerp eenen nieuwen graad van belangstelling. Mogt men ons beschuldigen van al te veel gewigt te hechten aan deze thans voor de staatkunde overgelatene onderwerpen; wij gelooven dat zij het speciale voorwerp der diplomatische transactien zijn moeten. Dit is eene van die waarheden, welke de Engelschen goed begrepen hebben en dit heeft hen op den staatkundigen, commercerelen en industriëlen top van het heelal geplaatst.

Het komt er voor ons op aan, om een veilig en gemakkelijk middel van communicatie met Duitschland te openen, een middel, onafhankelijk van Holland, hetwelk ons nooit den mond van de Schelde, door het europesche staatsregt voor alle natien geopend, zal kunnen verbieden, zoo als het zulks getoond heeft door de bewoners van den oever, gedurende vijftien jaren van de vaart op den Rijn uit te sluiten, ofschoon het congres van Weenen hun daartoe het regt had toegekend.

Hier verzoeken wij de staatkundigen, zoo wel als kooplieden, om wel op te merken, dat het aandringen op de uitvoering van het Noorder-Kanaal tevens en op de duidelijkste wijze aandringen is op de noodzakelijkheid om dat gedeelte van Limburg te behouden, over hetwelk dat kanaal moet loopen en hetwelk Holland vordert met eene hardnekkigheid en stijfhoofdigheid, welke bewijst, dat het het geschil, zoo voor zich zelve als voor ons, van de uiterste aangelegenheid beschouwt. Zie hier eenige plaats-beschrijfkundige (*topografiques*) en andere bijzonderheden, welke niet zonder belang zijn.

Antwerpen zou den afstand, die hetzelve van Keulen afscheidt, twee vijfde gedeelten verkort zien, en deze nieuwe weg zou veilig, gemakkelijk en bijna te allen tijde gebruikbaar zijn. Deze voordeelen zijn ook door de provincie Antwerpen zoo wel gevoeld geworden, dat de staten dier provincie in het jaar 1829, besloten hebben, om op hunne eigene kosten de voltooijing van het Noorder-Kanaal, tot aan Loozen te doen, een punt, waar hetzelve met dat van Maastricht op 's Hertogenbosch in een loopt, en aan de staten van Limburg de noodige autorisatie gevraagd hebben, om het gedeelte, dat door die provincie loopt, een verzoek hetwelk is toegestaan, maar hetwelk zonder uitwerking heeft moeten blijven, omdat de gewezen gouverneur steeds het zijne geweigerd of een middel gevonden heeft om hetzelve, niettegenstaande de sterkste vertoogen en de gunstigste aanbiedingen, welke hen door de provincie Antwerpen gedaan waren, krachteloos te maken.

Luik, hetwelk met het nieuwe kanaal door middel van dat van Maastricht op 's Hertogenbosch, communicatie houdt, zal zich van dien weg, den eenigst werkelijk bruikbaren, kunnen bedienen, tot het vervoeren van zijn ijzer en andere voorwerpen van nijverheid, voor de overzeesche landen bestemd, en hetwelk, zonder dat, transito door Holland moest gaan.

De waarde der dorre en onvruchtbare gronden, welke het kanaal van Antwerpen tot daartoe doorloopt, zou door dezelfs voltooijing verdubbeld worden, en langzamerhand zou men dezelve aan de behouwing zien terug gegeven, en de bevolking en het welzijn dier streken, welke thans zoo treurig zijn, zouden in dezelfde evenredigheid vermeerderen.

De onmiddellijke uitvoering van dat werk zoude ook, in de tegenwoordige omstandigheden, eene groote weldaad zijn, omstandigheden, waarin de stremming van den handel en van vele takken van nijverheid eene menigte handen zonder werk hebben gelaten. Deze maatregel zou vooral heilzaam zijn voor de twee provincien, door welke het kanaal loopt, en die, door hare bijzondere ligging, meer dan de andere provincien geleden hebben.

Wat de daarstelling van het kanaal van Maastricht op 's Hertogenbosch betreft, men heeft van de beddingen die voor het Noorder-Kanaal gegraven was, van Loozen tot Lier, geen gebruik gemaakt. Er zullen dus slechts twee kanalen gedeelten te voltooijen zijn, dat van Antwerpen tot Loozen en dat van Nederweert tot Venlo. Het eerste is ongeveer 72000 meters) lang, het heeft daarenboven eene doorsnijding van 7000 meters lengte op Lier, hetwelk deze stad en die van Mechelen alsook het grootste gedeelte van Zuid-Braband, in de weldaad van deze nieuwe communicatie zou doen deelen. Het tweede gedeelte, dat van Nederweert tot aan de Maas, tegen over Venlo is 24,000 meters lang. De geheele uit te voeren lengte, de doorsnijding op Lier daaronder begrepen, zou dus ongeveer 104,000 meters zijn, en volgens de estimative bestekken, in der tijd door de fransche ingenieurs gemaakt, berekend, zou de geheele onkosten van uitgraving geen millioen gulden te boven gaan. De reeds door het fransche gouvernement uitgevoerde werken, welke men op een derde gedeelte kan schatten, zouden nog in afkorting komen, zoodat de wezenlijke onkosten geene 1,700,000 zouden te boven gaan. Het bouwen der sluizen en bruggen zal daarbij komen, maar men zou die tot het volgende jaar kunnen uitstellen. Voorts is het getal sluizen niu aanmerkelijk. Het wezenlijkerls, dat de werken van uitgraving, welke de meeste handen bezig houden, en welke in dagloon betaald worden, onmiddellijk worden uitgevoerd.

---

154. *** Het heeft den Almogenden God behaagd mijne teedergeliefden echtgenoot, den heer *ANTONIUS DE WIJS*, in den ouderdom van 50 jaren, 9 maanden en 4 dagen, en na eene allergenoegelijkste echtvereeniging van bijna 14 jaren, op heden het tijdelijke met het eeuwige te doen verwisselen, na alvorens bediend te zijn geweest van de HH. Sacramenten der R. C. Kerk, en alzoo zijn werkzaam en nuttig leven te doen eindigen.

Door zijn braaf en belangloos karakter, en zijn deugdzaam en godvreezend gedrag, verdiende hij een ieders achting; en dat doet mij verzekerd wezen, dat door allen, die hem gekend hebben, in mijne regtmatige droefheid zal worden deel genomen.

H. H. FREDRIKS.

Wed. A. DE WIJS.

's Hertogenbosch, den 8 *Augustus* 1831.

'sHERTOGENBOSCH, bij de *GEBROEDERS LANGENHUYSEN*, drukkers en uitgevers.